

novi matajur

tednik slovencev videmske pokrajine

CEDAD / CIVIDALE • Ulica Ristori 28 • Tel. (0432) 731190 • Fax 730462 • E-mail: novimatajur@spin.it • Postni predel / casella postale 92 • Postnina plačana v gotovini / abbonamento postale gruppo 2/50% • Tednik / settimanale • Cena 0,90 evra
Spedizione in abbonamento postale - 45% - art. 2 comma 20/b Legge 662/96 Filiale di Udine

TAXE PERCUE
TASSA RISCOSSA
33100 Udine
Italy

st. 34 (1268)

Cedad, četrtek, 15. septembra 2005

naroči se
na naš
tednik

Kar poezija uonja po sienu

"Senik nas spominja na težku kometuško dielo, je pa tudi romantičen prestor, pun poezije, kjer so se srečaval zaljubljeni", je jala v soboto 10. septembra zvečer Margherita Trusgnach, predsednica kulturnega društva Recan. An s telimi besiedami je odparla lep večer, posvečen besedi, tisti lepi, skrbnuo vebrani, ki nosi v sebe glaboke misli an custva an tudi posebno melodijo. Pa

naj je slovenska, italijanska ali pa furlanska, kar je prava poezija, gre rauno h sarcu. V soboto v Kovačuvem seniku na Liesah, kjer je uonjalo po sienu, smo imiel parložnost jo poslušat.

Na srečanju s poezijo "V nebu luna plava", ki ga vsako leto na koncu poljetja pripravlja kulturno društvo Recan, smo to parvo poslusali Barbaro Florencig, ki živi med slovenskim an furlan-

skim svetom, pozna oboje jezika, piše pa po italijansko. Za njo je prebrala v dreškem dialekту nje poezije, parvigrat pred ljudmi, Gabriella Tomasetig, Podpotnikova iz Dreke, ki živi an ona v Laskem, močne nit jo pa vežejo z nje rojstno zemljo. Na koncu je sla beseda furlanskemu pesniku, pisatelju an kantavtorju Luigi Maieron iz Cerciventa.

beri na strani 4

Pred avtorji iz srednje Evrope v petek 9. septembra v Sežani

Beneško poezijo so predstavili v Vilenici

Luisa Battistig, Marina Cernetig, Bruna Dorbolò in Andreina Trusgnach so v kulturnem domu v Sežani predstavile izbor svojih pesniških in proznih del v domaćem, nadiskem dialektru.

Nastopile so v petek 9. septembra pred številno publiko, saj so se tega srečanja z beneško ustvarjalnostjo udeležili nekateri pesniki in pisatelji, gostje letosnjega mednarodnega literarnega srečanja Vilenica ter dijaki sezanske šole. Njihovo branje so z ubranim petjem in glasbo spremljale Beneške korenine, sočasno pa je na ekranu tekel prevod njihovih besedil v angleščini.

Bilo je doživetje. Umestitev sodobne literarne ustvarjalnosti v Benečiji v program prestižne manifestacije kot je Vilenica, ki jo je letos že 20. leto priredilo Društvo slovenskih pisateljev, pomeni (za nas veliko) priznanje vitalnosti in kreativne moči beneškega cloveka ter njegove zavezanosti svojemu izvoru, svojemu rodu in koreninam.

"Ko sodobni clovek varuje prostor svojih korenin", je dejal predsednik k. d. Ivan Trinko Miha Obit, ki je predstavil zgo-

Pogled na dvorano kulturnega doma in štiri beneške pesnice z Dapitom pred nastopom

dovinsko in kulturno podobo Benečije, "skuša sebe obvarovati pred tem, da ga svet s svojo površinsko nagostjo... ne bi "povozil" kot tovornjak pešca".

beri na strani 3

Za zamude so krivi Slovenci sami!

Glasnik Italijanskega ministra za dežele La Loggia je v petek, 9. septembra izjavil, da za zamude pri izvajjanju zaščitnega zakona v korist Slovencev (zakon st. 38) ni kriva vlada, pač pa paritetni odbor za slovensko manjšino, posebno njegovi člani slovenske narodnosti.

La Loggia očita odboru, ki ga vodi Rado Race, da ni upošteval znanih stalisc Državnega sveta glede prisotnosti slovenske manjšine v Miljah, Trstu, Gorici in v Cedatu. Glasnik Pepe je dejal, da paritetni odbor ne more zavzeti določenih stalisc zaradi nesoglasij med slovenskimi člani (izmisli so si se eno zakonsko določilo).

Pri vkljucitvi omenjenih občin naj bi prišlo tudi do napak, ki jih odbor noče popraviti. Zato Rim naj ne bi bil kriv za nic.

Predsednik paritetnega odbora Race je kritike iz Rima označil kot "brezpredmetne". Paritetni odbor je že dvakrat poslal pristojnim vladnim telesom seznam občin, ki pridejo v poštev za

zaščitni zakon. Natančneje je pojasnil nekatera stalica, ki jih je pri prvem seznamu vlada postavila v dvom. Race je tudi opozoril, da je paritetni odbor več mesecov nesklepcen, manjkajo pa vedno eni in isti ljudje, ki sodijo k vladni koaliciji.

SKGZ in SSO sta poslala tiskovno porocilo, v katerem se organizacij strinjata z oceno glede zaščitnega zakona, ki sta jo pred nedavnim na srečanju v Dolini Aoste, kjer sta gostujoči predsednik Caveri in gost, to je predsednik FJK Illy, v bistvu dejala, da "Rim načrtno bojkotira zaščito" in da je premik možen le s "Prodijev zmagom".

Predsednika SKGZ in SSO Pavšic in Pahor ugotavljata, da je delo odbora povsem ohromljeno. Pridala sta, da sta v Rimu že večkrat posegla zato, da bi zamenjali člane, ki izvajajo dosledni bojkot odbora. Organizacij, ki jima ne manjka potrpljenje, bosta ponovno zaprosili za razgovor z La Loggio. (ma)

beri na strani 4

Začelo se je novo šolsko leto

Nekaj dni pred drugimi v deželi se je 8. septembra zaceelo novo šolsko leto v dvojezičnem središču v Špetru. V tem šolskem letu ga bo obiskovalo 189 otrok, od teh je 65 malčkov v dvojezičnem vrtcu, 124 pa učencev v osnovni šoli, od katerih 27 v prvem razredu (na sliki). V ponedeljek 12. septembra pa so se šolska vrata odprala še za vse ostale. Ob zadovoljstvu za rast zanimanja za slovenščino, ne gre zamolčati skrbi zaradi težkega demografskega stanja.

beri na strani 4

Špetre, učenci prvega razreda dvojezične šole

18. septembra Višarje pojejo

V nedeljo 18. septembra na Sv. Višarjah bo mednarodni zborovski koncert "Višarje pojejo 2005". Ob 12.45 bodo nastopili Oktet Simon Gregorčič iz Slovenije, Oktet Suha in Moški pevski zbor Jepa Baško Jezero iz Koroske v Avstriji ter Oktet Akord in ženska skupina Stu ledi iz Italije. Revijo organizirajo Slovensko kulturno središče Planička, kulturno športno društvo Rojanski Krpan in župnija Žabnice v sodelovanju z ZSKD in Slovensko prosveto.

V nevarnosti križev pot Toneta Kralja na Višarjah?

Obnovitvena dela vzbujajo skrb

Pri cerkvici na sv. Višarjah potekajo obnovitvena dela, ki bi morala odpraviti skodo, ki sta jo na priljubljenem romarskem svetišču povzročila čas in predvsem vлага. Zunanost cerkve je že dokončana, prejšnji teden pa se je poizvedelo, da so se pleskarji lotili tudi notranosti.

Novice, ki jih je prejel deželnji svetnik Mirko Spacapan, pa niso najbolj pomirjujoče; zgleda namreč, da je nameen izvajalcem restavratorskih del prepleskati notranjost v belo; tak poseg bi bil huda umetniška škoda. Kot znano, je vsa notranjost cerkve na Sv. Višarjah, kakor tudi poslikani križev pot, ki vodi romarje do nje, zamisel in delo Toneta Kralja, ki je leta 1960 dopolnil in docela restavriral vse notranje prostore.

Umetnik je notranjost obravnaval celovito, zato je ob svojih imenitnih freskah pobaval delno tudi stene v enotno rjavkasto barvo s svetlimi navpičnimi črtami. Njihova odprava bi popolnoma

spremenila Kraljevo umetniško celovitost in zapuščino.

Spacapan je nemudoma posegel pri spomeniskem varstvu, ki dela nadzoruje. V telefonskem pogovoru je z dogajanji opozoril vodjo spomeniškega varstva za Furlanijo Julijsko krajino, arhitekta Franco. Zaprosil ga je, naj nemudoma ukaže zaustavitev del in preveri trenutno stanje.

Slednji je Spacapanu - v dokajnji zadregi zaradi ne temeljitega poznavanja obsežnosti del, ki jih je sicer sam s podpisom dovolil - obljudil, da bo nemudoma stopil v stik z odgovornim za izpeljavo del arhitektom Coletto in v naslednjih dneh svetnika ažurniral z novostmi.

Goriska umetnostna zgodovinarka dr. Verena Koršič,

ki temeljito pozna Kraljevo umetniško zapuščino je pripravila podrobni opis notranjosti višarske cerkve, ki ga je Spacapan nemudoma posredoval spomeniškemu varstvu.

Aktualno —

Kdo bo prevzel vodstvo stranke LDS v Sloveniji?

Izeka se rok, do katerega je mogoče evidentirati kandidate, ki se bodo na kongresu 15. oktobra lahko potegovali za mesto predsednika Liberalne demokracije Slovenije. Koliko je evidentiranih, ni se mogoče izvedeti, čeprav nekatera imena že krožijo v javnosti.

Uradno o imenih kandidatov ne bo mogoče govoriti vse do konca tega tedna. Do petka, 16. septembra, imajo namreč vsi evidentirani kandidati čas, da podajo soglasje h kandidaturi.

Na to, da bo tudi uradno znano, kdo se bo potegoval za naslednika sedanjega predsednika LDS Antona Ropa, bo torej treba še nekaj časa počakati. Nauradno pa krožijo vesti, kdo vse so potencialni kandidati. Po neuradnih informacijah, naj bi tako bili, poleg sedanjega predsednika, ki pa je že večkrat povedal, da ne namerava več kandidirati za predsednika LDS, med drugim evidentirani denimo Matjaž Lahovnik, Marko Pavliha, Jozef Školc, Ivo Vajgl in Jelko Kacin.

Jelko Kacin

Ivo Vajgl

zdaj gre za okrog 140-članski organ, ki je imel zaradi prevečlikega števila pogosto težave s sklepnoštjo), kar bi omogočalo lažje in učinkovitejše delo.

V LDS so se za predčasni kongres odločili, potem ko je junija s položaja generalnega sekretarja stranke odstopil Roman Jakič, ki je s pismom Antonu Ropu pravzaprav sprožil val očitkov na račun vodenja stranke, in izstopu polovice strankinih ljubljanskih mestnih svetnikov iz svetniškega kluba, ki se niso strinjali z izvolitvijo Slavka Slaka za novo vodjo ljubljanske LDS.

Na volilni kongres se pripravljajo tudi v Novi Sloveniji, kjer bodo novega predsednika volili 19. novembra v Novi Gorici. Doslej je kandidaturo napovedal le predsednik Andrej Bajuk, kar nekaj pa je takih, ki bi na celu stranke radi videli sedanjega evropskega poslanca Alojza Peterleta, ki pa se se ni odločil, ali se bo potegoval za predsedniški položaj. (r.p.)

Pismo iz Rima

Stojan Spetic

Superior stabat lupus. Saj se spomnite Ezopove basni o volku in jagnetu. Volk je stal v vrhnjem delu potoka in gledal jagnje, ki je pilo vodo nekje spodaj. Pa mu reče: "Vodo mi kališ, zato te bom pozrl."

Tako minister za dežele Enrico La Loggia graja slovensko manjšino, čes da je sama kriva, ce se zaščitni zakon stira leta po sprejemu ne izvaja. Kriv naj bi bil paritetni odbor, ki da ne posluša prípombe rimske vlade in predvsem naj bi bili krivi Slovenci, ki se v njem pripravijo...

La Loggio poznam se iz časov, ko je bil demokristjan. Je sin ugledne siciliske družine, ki je znani dobrodelni združba marsikaterega "botra". V casu sprejemanja obet zaščitnih zakonov, okvirnega za vse manjšine v Italiji in posebnega za Slovence, je Enrico La Loggia bil predsednik senatorjev Berlusconijeve stranke in je osebno koordiniral ne-

Euro sempre più vicino

Il sistema finanziario sloveno è stabile e con l'inizio del 2007 anche Lubiana adotterà l'euro. Entro la metà del prossimo anno infatti, come ha dichiarato il governatore della Banca Slovenske Mitja Gaspari, la Slovenia sarà in linea con i criteri di Maastricht anche per quanto riguarda l'inflazione.

L'unico problema potrebbe essere rappresentato dal costo del petrolio, ma su ciò la Slovenia non può influire in nessun modo.

L'iter per l'adozione dell'euro è già in atto nelle istituzioni europee, dovrebbe concludersi tra maggio e giugno del prossimo anno e

quindi in tempo per adottare l'euro dal 1. gennaio 2007.

Laureata n.1

Si chiama Urška Železnik, è di Capodistria ed è la prima laureata della Facoltà di studi umanistici dell'Università della cittadina costiera. La settimana scorsa si è laureata discutendo brillantemente una tesi dal titolo "La storia come pratica interdisciplinare - le prospettive dell'approccio antropologico al passato".

La prima laurea coincide con il primo lustro di vita della Facoltà di studi umani-

kaj mesecev trajajoča obstrukcijo, s katero je upal, da bo preprečil njun sprejem. Pri tem je sel povsem na roko glavnim protagonistom filibusteringa - tržaškemu senatorju Camberiju, furlanskemu nacionalistu Collinu in "črni vdovi" Enza Tortore, iz radikalne stranke.

Italijanska desnica očitno nima pojma o tem, kaj je pravna država. Vsak ima pravico, da zakonskemu predlogu nasprotuje (tudi z obstrukcijo), ko pa je odobren in ga je objavil, po podpisu predsednika republike, tudi uradni list, mora zakon veljati in ga morajo spoštovati vsi, predvsem pa oblastniki, ki ga morajo izvajati.

Za La Loggio in druge predstavnike Hise svoboščin (kakšna ironija v imenu!) pa se zakoni prilagajajo željam mogotcev ali podrejajo želji politikov, kot so Fini in Menia. Nekatere so celo sprejeli posamezniku po meri. Komu, že veamo.

Se tako ohlapnega zaščitnega zakona pa Berlusconijeva vlada noče izvajati, čeprav je tvegal zaostritev odnosov s Slovenijo, ki pa očitno ne kaže pretirane vznemirjenja.

Se tako ohlapnega zaščitnega zakona pa Berlusconijeva vlada noče izvajati, čeprav je tvegal zaostritev odnosov s Slovenijo, ki pa očitno ne kaže pretirane vznemirjenja.

La Loggi je treba priznati določeno doslednost, ker podobno bojkotira tudi izvajanje okvirne zaščite za druge manjšine na polotoku. Le na Siciliji, pravijo, posilja denar za albansko manjšino, baje predvsem v volilna okrožja, kjer ima desnica večino.

Minister si je v svojih očitnih privoščil tudi izjavo, da smo Slovenci v paritetnem odboru med seboj sparti. To seveda ni res, ce izvzamemo kukavičja jajca, ki jih je desnica (tudi v nasprotni z zakonom) poslala v odbor in njihovi predstavniki, čeprav Slovenci, vztrajno pomagajo desnicu pri rušenju zaščitne normative. Tem lahko priznamo vsaj neko doslednost, saj so preko svoje izmišljene krovne organizacije prepričevali parlament, da zaščite Slovencov sploh ne potrebujejo, čes da zadostujejo pravila okvirnega zakona st. 482.

Ta je prav tako le na papirju, a to jih ne moti.

Zato je skrajni čas, da Illy in leva sredina v dejelnem svetu poskrbijo za zamenjavo svojih predstavnikov v paritetnem odboru, da bo končno sklepčen. Vemo pa, da se bo bojkot našega zakona končal šele, ko bo Berlusconi pregnan na Tahiti in bo v parlamentu imela večino leva sredina, ki je oba zakona odobrila. Obstrukciji navkljub.

stici di Capodistria.

Nuova scuola bilingue

A Lendava, cittadina della Slovenia in prossimità del confine sloveno-ungherese, è stato inaugurato nei giorni scorsi il nuovo centro scolastico bilingue sloveno-ungherese.

Sono stati i due ministri dell'istruzione di Lubiana e Budapest, rispettivamente Milan Zver e Balint Magyar, ad inaugurare il centro a cui è annesso un centro sportivo con 400 posti a sedere.

Entrambi hanno sottolineato l'importanza della

scuola per la tutela delle minoranze linguistiche.

Meno attese

Il ministro della salute Andrej Bručan ha destinato ulteriori 5,5 miliardi di tasse alla sanità.

L'iniezione finanziaria dovrebbe servire ad abbreviare i tempi d'attesa, soprattutto per gli interventi a cuore aperto, di ernia, calcoli biliari (attualmente si va da due mesi a tre anni), alla cataratta (fino a sei mesi d'attesa).

Dovrebbero accorciarsi le liste d'attesa anche per an-

giografie e mammografie.

Notai in subbuglio

L'assemblea dell'Ordine dei notai sloveni non ha approvato la proposta del ministro di abbassare le tariffe dei notai. Prima del voto dell'assemblea la presidente dei notai sloveni Erika Branišelj si è addirittura dimessa.

Vetreria in crisi

Rogaška Slatina è rinomata oltre che per le sue famose terme anche per il vetro ed il cristallo pregiato. Quest'anno la vetreria, dove sono impiegati 1068 addetti,

si dibatte in una pesantissima crisi. E secondo il piano di risanamento sarebbero ben 200 i dipendenti in esubero.

Triste primato

In Slovenia si registrano oltre 25 suicidi ogni 100 mila abitanti all'anno, oltre 600 in tutto il paese (a cui vanno aggiunti altrettanti tentativi di suicidio). Il dato, reso noto il 10 settembre in occasione della Giornata mondiale della prevenzione del suicidio, colloca la Slovenia tra i primi 10 paesi del mondo con il più alto tasso di suicidi. Uno dei fattori scatenanti - è stato rimarcato - è la depressione, malattia troppo spesso trascurata.

Suicidi, ai vertici della classifica

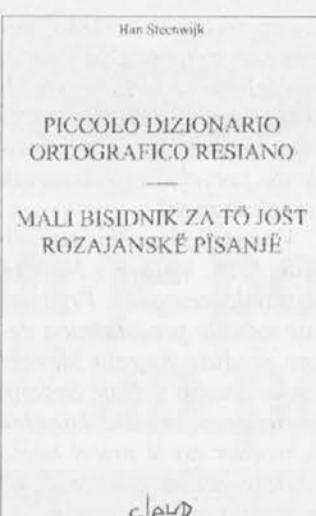
Kultura

Za tō jošt rozajanskē pisanjē

Somō ga čakali wse ise lita anu w nadējo 14 dnuw avošta na ne pet pöpuldni tu-w municipihu ta-na Ravanci profesör Han Steenwijk jē ga pražantäl. Isi librin an se klicē da "Mali bisidnik za tō jošt rozajanskē pisanjē", anu an sprawja 2740 bisid, napisane tu-w standardu anu wsaka bisida jē napisana pa po biskin, po njivaškin, po osjskin anu po sulbaškin.

Isi librin to jē te trčnji kos od noga prožeta, ka jē bil wkažal te rozajanski kumün wže skorē petnest lit na nazēd. Te pärvi librin to jē bil librin od pisanja (1994), po itin jē vilizal librin od gramatike (1998) anu kój litus bisidnik. Be mēli vilést scē dwa drūga librina: dän za verbe anu dän za wsē to drūgē. Sa upa, da morējmō vřdet naprēd pa ise dwa librina.

Iti din jē rōmunił sindik od nasaga kumüna, Sergio Barbarino, asesor za kultūro, Cristina Buttolo, profesör Han Steenwijk, ka an wuči te slavinski jazek tu-w Universitadi tu-

w Padovi anu president od Provinčie ta tu-w Vīdnē, profesör Marzio Strassoldo.

Isi librin an jē karjē wridan anu an cē sigür pomagat wsēn itēn judin, ka ni pišajo po rozajanskin, ka ni se wücijo anu pa tu-w skulah.

Iti ka majo wojo mēt bisidnik ni ga nalažajo ta-na Ravanci, tu-w municipihu.

LN

s prve strani

Narečni avtorji so torej odraz obrobja, kot v našem primeru "majhnega koščka zemlje, stisnjene med Furlanijo in skoraj ne več italijansko-slovensko mejo", ki bi ga z letalom "preletel v nekaj sekundah", ko je dejal Obit. Toda v svojem pesništvu so tudi univerzalni in značajno spregovoriti vsakomur. Pesniška produkcija v načaju, kot potrjuje primer Pasolini, je "sposobna v celoti posredovati lirični potencial človeka, ki lahko v izraznih oblikah doseže univerzalne razsežnosti", je nato dejal profesor Roberto Dapit, ki je spregovoril o sodobnem slovstvu v Beneciji, o tematskem izboru, ki se je v zadnjem obdobju razširil od domoljubnih in ljubezenskih tem do bolj intimnih in bivanjske narave. Nato je beseda končno šla avtoricam. Pozornost do Beneske Slove-

nije in njenega kulturnega delovanja je vzbudila tudi le-pa razstava fotografij Graziana Podreke z naslovom "Prisluhniti - In ascolto", ki bo na ogled v preddverju kulturnega doma v Sežani do konca meseca. Le tu so razstavljene tudi številne publikacije, ki so izšle v zadnjih dvajsetih letih v Beneciji. Prav je ob tem povedati, da je za to kvalitetno predstavitev Beneske Slovenske poskrbelo kulturno društvo Ivan Trinko v Cedatu, prireditelji Vilenice so nam izkazali izjemno pozornost, precejšen odmev je bil tudi v slovenskih medijih.

Beneske pesnice so se po branju v Sežani udeležile celotnega programa Vilenice z

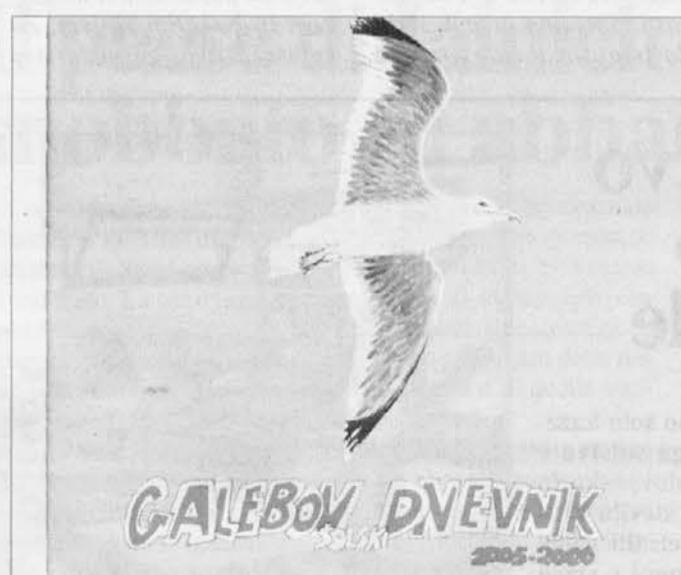
raznimi branji, z obiskom Ljubljane in so seveda sledile osrednji prireditvi v kraski jami, kjer so v soboto 10. septembra zvezcer podelili letosne nagrade in sicer slovensko-madžarski pesnici, pisateljici in prevajalki Ilmi Rakuši ter avstrijskemu pisatelju in publicistu Karlu Markusu Gaussu.

Fotografska razstava Graziana Podreke in razstava publikacij sta dopolnili predstavitev kulturnega življenja v Beneciji danes

Nov Galebov dnevnik priletel v slovenske šole

Iz tržaske tiskarne Graphart je odletel nov Galebov šolski dnevnik, ki ga bodo brezplačno prejeli vsi učenci slovenskih osnovnih šol v Italiji in dijaki nižjih srednjih šol v FJK. Šolski dnevnik je letna priloga revije Galeb, ki jo izdaja naša Zadruga Novi Matajur. Izid Galebovega dnevnika so s finančnim prispevkom omogočile Zadružna kraška Banka, Cedajska banka (Banca di Cividale-Kmečka banka) in Zadružna banka Dobroš-Sovodnje.

Tema tokratnega Galebovega šolskega dnevnika so ptice. Gre za dokaj pester pregled naravoslovca Kajetana Kravosa, ki je zbral najrazličnejše ptice in jih je uvrstil v kraje, kjer živijo: od morskih skal tja do travnikov in gozdov. Otroci bodo imeli možnost zabeležiti, katero ptico so kdaj videli. Manjšim bodo lahko na sprechodih pomagali starsi. Kraje in ptice je lepo in razločno narisala Magda Tavcar. Izbor pesmi o pticah je opravila stalna sodelavka Gale-

ba Vera Poljsak. Izbrala je avtorske in ljudske pesmi.

Galebov dnevnik je letos to-rej precej drugačen od nekaterih prejšnjih izdaj. Razlikuje se tudi po obsegu in preglednejši razporeditvi. Obsega dvesto strani, kar se najbolj kaže v povečanem prostoru za vsakodnevnne beležke. Odigraval bo lah-

ko tudi funkcijo "dijaske knjizi-ce", saj zaobjema obrazce za opravičila, sporocila sola-starsi, solske urnike, razpored izletov in podobne zadeve.

Skupaj z dnevnikom je izšla lepa in bogata nova številka revije Galeb, ki se predstavlja s kakovostnim gradivom in s kopico novosti. (ma)

Casopis za beneske emigrante je prinaša tudi drobne, pa zato nič manj pomembne marvice iz naše zgodovine. Duo je veden, recimo, de so naši predniki ze 150 let od tega želi an vprsal slovenski izik v takratni administraciji v Spetre.

Ze 150 let od tega, takuo, ki piše Slovenski glas, so želi an se troštal, de bojo učil po slovensko v suolah nasih dolin. Kuo so potle sle reci napri, ki dost cajta je bluo trieba čakat, vemo vsi. Ce dvajset let od tega, ne bi sami odparli dvojezične suole, dafa, de bi naši otroci znali se kiek po slovensko...

PRED 100 LIETI

Ce gledamo an beremo stare bukva, usafamo puno interesantnih reci od naših te-rancih prednikih, ki so živeli po naših krajih.

Ko naši kraji so paršli pod Avstrijo, so naši ljudje puno se brigali, de oblast bi ustanovila šuole v domaćem jeziku. A Avstrija ni dala Benečanom njih pravic.

Ce beremo gjornal "Novice" n. 50, ki je pred 100 leti biu stampan, beremo le to novico iz naših kraju:

"Andrej Komel iz Spetra ob Nedizi piše: "Slisi se, de tukajšnja cesarska komisija, bo svoje uradne opravila v slovenskem jeziku opravila. Buog daj, de se to zgodi! Od suol se nič kaj posebnega ne slisi. Upati pa je, da bojo vrli domorodci, katerim je kaj mar za napredek an omiko ljudstva našega, se za to reč potegoval. Združeni glasno kličimo kar naprej an ne odnehat! Odkritosreno prosimo za to, kar na, gre, da bomo uslisani!"

Takuo že pred 100 leti naši Benečani so zahtevali, de v šuolah se bi učili svojega domačega jezika lepou pisat an brat. Sada se cuje, de governo bo naredu adan ordin za vse šuole po krajih, kjer živijo Slovenji v Italiji. Bi bilo pru, de naši te mali bi se v šuolah naucili lepou brat an pisat tud naš slovenski jezik. Mi, ki hodimo po svete vidimo, kuo je pru, da človek zna vič sprah. Kuo nas gledajo Abrucezi an Bergamaški, ko mi se znamo pogovoriti tud s Poljaki, Ukrajini, Rusi, Hrovati an drugimi Slovani.

CEDAD

USAFA SO KOS OLTARJA

Blizu zluodjevega mostu v Cedatu so usafal v Nedizi 70 kilogramu težak kos adnega oltarja. Tista dragocjena stara rec je bila v vodi narmanj 100 let. Sada studirajo katera cierku je imela tist oltar.

100 LJUDI BREZ DIELA

Kar na enkrat so zaparli in ustavili dielo v predilnici. Okuole 100 predic je ostalo brez kruha. Tela novica je naredila puno ljudem velike skarbi.

SVET LENART

MLEKARINCA AN FORAN

V Gorenji Miersi zidajo dve hiši. Adna bo za mlekarno, v drugi bo pa foran za kruh, pekarna. Ljudje so kontent, ker se bo višno zvisala producjon siera an masla, foran bo pa dajau usak dan frežak kruh.

NOVE SUOLE

Za gradnjo otroškega vartaca v Kozici an suolo v Kravarju je minister za javna diela dau 16 milionu lir.

Julij - avgust 1955

KONCERT NA MEJI
Nastopajo:

ELISA - TINKARA

Vlado Kreslin, Bruno Lauzi

Petak, 23. septembra 2005, ob 20.30 uri
na trgu Transalpina - Nova Gorica

Vstop prost

Banca di Cividale

unicef

ZKD

hit
universe of fun

Sui passi di Rommel il 25 sul Matajur

Sabato 10 settembre si è tenuta sul Matajur una mattinata di formazione dedicata alle guide organizzata dalla Pro loco Nediske doline - Valli del Natisone nell'ambito delle abituali attività di aggiornamento rivolte ai soci che, durante tutta la primavera e l'estate, hanno curato le visite guidate al museo all'aperto del monte Kolovrat e alla valle del Pradolino / monte Mija.

Accompagnati dal gestore del rifugio Pelizzo, Stefano Sinuello, e dall'instancabile presidente Antonio De Toni, i partecipanti hanno ripercorso l'itinerario seguito nel maggio del 1917 dalle compagnie del distaccamento Rommel, provenienti dal cri-

nale del Kolovrat e dirette alla conquista della vetta del Matajur.

Partendo dal parcheggio del rifugio, il gruppo ha percorso il sentiero naturalistico che risale il monte lungo il fianco sud orientale, soffermandosi presso la fonte Skriala ed all'incrocio con il sentiero CAI n. 736 dell'alta via delle Valli del Natisone, che per un buon tratto coincide con la vecchia strada militare di Livek, risalente proprio al periodo della prima guerra mondiale. La camminata è proseguita ad ovest lungo il tracciato che termina al "bivio" per la salita alla koča della Planinska Družina Becejje.

Proprio in questa zona,

domenica 25 settembre il gruppo "Sentinelle del Lagazuoi" allestirà un accampamento militare dove, a partire dalle 11.00 e fino alle 16.00, sarà possibile vedere armamenti, equipaggiamenti militari originali e divise d'epoca degli eserciti italiano e austro-ungarico.

Nella stessa giornata le guide saranno a disposizione del pubblico e riproporranno questo itinerario, della durata di circa due ore e facilmente accessibile.

Per ulteriori informazioni in proposito e per chi fosse interessato ad unirsi al gruppo guide per organizzare le iniziative dei prossimi mesi, è possibile contattare la Pro loco al numero 338-1260311, tramite e-mail all'indirizzo info@nediskedoline.it o consultando il sito internet www.nediskedoline.it.

Stefania Carlig

CERCASI

- * Mansione: operatore sportello bilingue
- * Requisiti: conoscenza della lingua slovena e della parlata locale delle Valli del Natisone; buon uso PC
- * Sede di lavoro: zona Valli del Natisone
- * Orario: full-time 36 ore settimanali
- * CCNL: Enti locali F.V.G.
- * Livello: C1
- * Periodo: Ottobre 2005-Febbraio 2006

Per informazioni:
Valeria Dell'Oste (Responsabile Selezione e Valutazione) E-Work spa, filiale di Udine
Via Poscolle 36 Tel. 0432 204826
Fax 0432 204834
e-mail: valeria.delloste@e-work.it

Scuola di ballo

Easy & Funny ORGANIZZA

ZIRACCO DI REMANZACCO (UD)
Presso la **"SALA DELLA COMUNITÀ"**
in Via Stradoni, 9

CORSO DI SALSA Y MERENGUE

PER PRINCIPIANTI

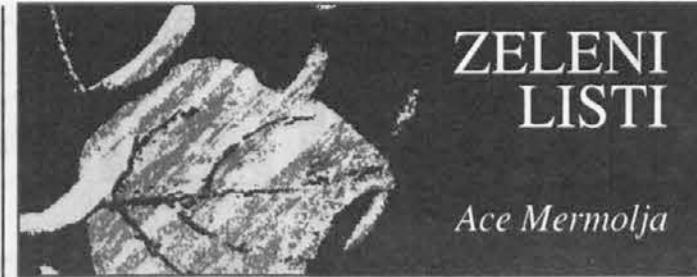
IL CORSO COMPRENDERÀ 10 LEZIONI
DI DUE ORE CIASCUNA E SI SVOLGERÀ OGNI

MARTEDÌ
dalle ore 21.00 alle 23.00

A PARTIRE DA MARTEDÌ 27 SETTEMBRE 05

LE ISCRIZIONI AL CORSO DOVRANNO AVVENIRE
ESCLUSIVAMENTE TRAMITE PRENOTAZIONE TELEFONICA
ALLO 0432.683507 oppure 340.6816008
ENTRO IL GIORNO 26 SETTEMBRE 2005.

AL CORSO SI PUÒ PARTECIPARE ANCHE SINGOLARMENTE,
MA PREFERIBILMENTE IN COPPIA

ZELENI LISTI

Ace Mermolja

Liberizem ali socialna država?

Na dnu Evrope tli dilema, ki je v ZDA nimajo v tolkišni meri. Gre za spor med liberalizmom in socialno državo.

Negativna gospodarska konjunktura je na razlike nacine prizadela posamezne evropske države. Berlusconi-jeva vlada trepeta zaradi obvez, da mora predstaviti finančni zakon. Ne more biti namreč predvoljen, istočasno pa Berlusconi noče, da bi ga zakon volilno "pokopal". Zato vladi koristi, ce ima vsaj na čelu državne banke Fazia, ki je v Evropi in svetu diskreditiran ter posledično nima moći, da bi karkoli rekel o bodočem finančnem zakonu. Vsaj guverner lahko le molci.

Dilema tega in drugih finančnih zakonov pa je v dvojnem licu kapitalizma. Po eni strani so zagovorniki liberalizma in načela, da naj ureja gospodarske in z njimi povezane posledice tržisce. Na drugi strani so zagovorniki sistema, kjer ob tržiscu nglasujejo pomen države, ki ima naloge, da brani ljudi in sloje, ki bi jih tržisce kaznovalo (socialna država).

Dilema je nerazrešena. Liberalisticne in zgolj tržne poteze lahko koristijo bilancam podjetij in razveseljujo borzne operaterje, puščajo pa ljudi brez zaščite in v negotovosti. Socialna država skrbi, da imajo osnovne pravice,

kot so zdravstvo, oskrbo, minimalne živiljske pogoje in najrazličnejše blazilce vsi ali skoraj vsi. Z davčnim sistemom država skrbi, da ne pride do prevelikih in nevarnih socialnih razlik.

Vprasanje se zaostri ob vsaki krizi. Volitve v Nemčiji postajajo neznanka. Pred nekaj tedni je predstavnica desne sredine Angela Merkel imela zmago v žepu. Sedanji socialdemokrati kancler Schroeder pa je pričel naglo pridobivati na konsenzu, ko je pričelo ljudem postajati jasno, da gospodarski stab gospode Merkel pripravlja reformo, ki bo še globljše porinila nož v socialno državo in prevzela liberalistične formule. Ze Schroeder se je mnogim zameril, ker so mu očitali desno politiko, sedaj pa naj bi volili se ostrejše pozicije, ki jih javno zagovarja Angelina Merkel, njen svetovalec in možen finančni minister Kirkhof, bi npr. pri davkih uvedel samo eno merilo za vse. Del volilcev se je tako ustrašil, da bo padel iz dežja pod kap.

V Italiji se dogaja nekaj podobnega. Berlusconijeve obljube so sle po vodi, Vitezova vlada pa je izglasovala preštevilne zakone, ki so koristili posameznim mogotcem in bogatim slojem. Za splošni razvoj gospodarstva

jé storila malo ali nic. Tega se ljudje dobro zavedajo in zato Berlusconijeva karizma pada, z njim pa tudi privlačnost celotnega Doma svobod-

scin. Levi sredini se seveda ne obetajo brezkrbni časi. V programu mora koalicija najti način, kako vzgati mrtve stroje gospodarstva in obenem, kako zavarovati vedno večje mase ljudi pred vsakodnevno denarno stisko, ki postaja za mnoge dramatična. Formula mora racunati na to, da je Berlusconijeva vlada postrgala državne blagajne in da ima v Italiji denar le mocna elita, ki ne bo pripravljena dati evra za izhod iz krize, saj je sama ne občuti.

Mnogi govorijo o potrebi, da bi obdavčili rente, to je iste prihodke, ki prihajajo iz imetja, predvsem obveznic in delnic. Tu so davki za vse enaki in presegajo nekaj čez 12 odstotkov. Problem pa se zastavlja, ker kapitali niso več vezani na države, ampak se prosti gibljejo po kablih interneta. Obenem bi bogati sloj do konca branil svoja imetja.

Na to Berlusconi racuna. Vsekakor bo morala nova vlada najti način, kako omogočiti državljanom, da imajo kak evrov v žepu vec, istočasno pa se izogniti nezdružnim državnim deficitom. Berlusconi je že napravil tako, da je zavaroval sebe, vroc krompir pa ima pripravljenega za druge, s Faziom vred. Skraka, leva sredina mora igrati kot strnjeno moštvo in paziti na nevarnost, da bi del neodločenih volilcev menil, da se itak z volitvami ne more spremeniti nič. V tem primeru bi lahko tudi Vitez potegnil iz žepa kako "čudežno" karto.

Zadovoljstvo in skrbi ob začetku šole

s prve strani

Podatki o vpisih v dvojezično solo kažejo na zasidranost dvojezičnega solstva v Nadiskih dolinah, kjer se za slovensko in italijansko solanje odloča lep stevilo družin, čeprav so letos prvič zabeležili rahel osip vpisanih in sicer 8 otrok manj v vrtcu in 1 učenec manj v soli.

Začetek solskega leta je ob zadovoljstvu za vse večje zanimanje za slovenski jezik, ki utruje svoj položaj tudi na ravni nizje srednje sole, tudi "trenutek resnice".

Prav v teh dnevi se namreč jasneje vsi zavedamo težkega socioekonomskoga in demografskega položaja naše skupnosti v Nadiskih dolinah. Prav podatki o soloobveznih otrocih so namreč jasen pokazatelj sibnosti Nadiskih dolin, čeprav ni v zadnjih letih velikih premikov.

V vrtec hodi 146 otrok, od teh 65 v dvojezični vrtec. V osnovno solo pa 245 otrok, ki so tako porazdeljeni: 14 jih je v občini PODBO-NESEC, 42 v Sv. LENARTU, kamor hodijo v solo tudi otroci iz sosednjih občin Srednje in Grmek, samo 7 otrok je v petih razredih osnovne sole v občini SAUDNJA in 58 učencev je v SPETRU.

Najmočnejša je tudi letos

Del učencev petega razreda dvojezične sole sledi pouku z učiteljem Matejem, druga polovica je pa na tečaju angleščine

DVOJEZICNA OSNOVNA SOLA S 124. učencemi, ki prihajajo iz vseh občin Nadiskih dolin.

Nizjo srednjo solo bo v letošnjem šolskem letu obiskovalo le 145 otrok in sicer 33 v Sv. Lenartu in 111 v Spetu. Novost letos je, da bodo prvič v eni in drugi ponudili možnost slediti pouku slovenskega jezika.

V Sv. Lenartu so letos uvedli v prvem razredu slovenščino kot tuj jezik, torej dve uri tedensko. Istočasno poteka šesturni pouk v slovenščini (zgodovina, zemljepis in matematika). V prvem razredu letos ga bo obiskovalo 14 učencev, sest v drugem.

V tretjem razredu nizje srednje sole v Spetu se bo pa zaključil popoldanski tečaj slovenskega jezika, ki obsegata 80 ur.

Velja ob tem se posebej izpostaviti vlogo, ki so jo

odigrali starši beneskih otrok, ki so si s svojo odločnostjo in vztrajnostjo prizorili pouk slovenščine v nižji srednji soli v Spetu in letošnjo razširitev se na Sv. Lenart.

Minister La Loggia in zaščita slovenske manjšine

s prve strani

Z naše strani, ki je novinarska, pa lahko ugotovimo, da je glede zaščitnega zakona Rim vedno poslušal glasove iz Trsta, Gorice in iz viševske pokrajine. Tukajšnja desnica je vedno nasprotovala zaščitnemu zakonu za Slovence. Tržaški poslanec Menina in sedanji Finijev ožji sodelavec je proti zakonu na-

bral več kot 1.000 amandmanev. Naj bi po tolkišnem naporu on in njegovi sodelavci spremenili mnenje tik pred volitvami? Nikoli! V Trstu in FJK je protislovenska grupacija se dovolj mocna, da na tem kupu sedi nekaj po-slancev, županov in deželnih odbornikov. Cemu bi zagali vejo protislovenstva, ko pa njej sedijo? (ma)

Na Liesah je poezija "uonjala" an po sienu

s prve strani

Med Slovenci in Furlani, tisti, ki imajo njih korenine v goratih krajinah, imamo puno skupnega. Tuole je parslo na dan tudi v besiedah furlanskega pesnika Luigija Maierona. Bluo je lepou ga poslušat, kadar je pravu zgodbe ljudi iz njega vasi, ki se jih spominja iz otroških liet an jih je zbrau v liepi avtobiografski knjigi "La neve di Anna". Pa tudi, kadar je na glas razmišlju o tem, kaj mu pomeni meja, konfin an je zaključu, de te prava borba ni pruot našim sosiedom, pa pruoti cajtu, ki hitro teče.

Lepe misli je imeu tudi o manjšinskih jezikih, o majhnih jezikih. Tiste, kar je pomembno ni ki dost ljudi guori tisti jezik, pač pa, kaj se z njim zna poviedat.

Na koncu je Luigi Maieron njega misli an besiede "obliku" se z glasbo an prulepou zapieu. Godu je na kitaro, kupe z njim sta igrala še

Franco Giordani mandolin an Daniele Maserotti pa violino. Kar so ljudje od mestierja se pozna, nie ki. Njemu pa ne manjka sensibilnost za se lepuo uživjet v beneski ambient.

Biu je liep večer, ker je

biu liep ambient, lepa atmosfera. Na koncu seveda je ratala prava festa.

Valentino Floreancig, ki je že odparu srečanje z njega ramoniko je začeu gost, par-družili so se mu še tudi drugi godci. An je ratala veselica.

Lettera al giornale

Il paese di Iainich si sente snobbato ed abbandonato

Come al solito, anche quest'anno, l'amministrazione comunale di San Leonardo ci ha snobbato. La strada che da Castelmonte porta a San Leonardo è stata abbandonata. La sede stradale è piena di buche. Lo sfalcio non è stato eseguito ed il bosco sta invadendo la carreggiata.

Penso che questa strada non meriti questo trattamento, né per i residenti né per i visitatori. Si tenga anche presente che sulla stessa si svolgono le prove speciali di un rally automobilistico valido per il campionato italiano.

C'è inoltre la processione dell'otto settembre quando su questa strada si riversano centinaia di automobili che trasportano i pellegrini al Santuario più amato della nostra Regione e di quelle vicine.

A questo proposito si metta un appunto anche il Sindaco del Comune di Prepotto che tempo fa, in occasione

22. septembra odprta tribuna in voden obiski

Nova Gorica o svoji identiteti

22. septembra, ob občinskem prazniku Mestne občine Nova Gorica pripravlja Kinoatelje v sodelovanju z Oddelkom za okolje in prostor Mestne občine Nova Gorica, Krajevno skupnostjo Nova Gorica in Turistično zvezo TIC Nova Gorica dogodek z naslovom "Nova Gorica, mesto na travniku?"

Mesto na travniku v reziji Anje Medved in Nadje Veluscek je tudi naslov filma, ki bo izhodisce dogodka, s katerim želi Kinoatelje vzpodbuditi razmišljjanje o identiteti in perspektivah mesta, ki se je z vstopom Slovenije v EU znašlo v novem poglavju svoje kratke zgodovine.

Dogodek je vsebinsko

razčlenjen. V jutranjih urah obsegajo program javno tribuno, na kateri se bodo nastopajoči v filmu, arhitekti in graditelji mesta soocili med seboj, z novogorisko mestno javnostjo in uglednimi gosti. Na tribuni, ki se bo odvijala na Kidričevi ulici - magistralli ob 9.30 do predvidoma 12.30, se bodo Novogoricanin Novogoricanke lahko prosti izrekli o dozivljanju lastnega mesta in razmišljaju o njegovi viziji.

Popolne bodo občani Nove Gorice povabljeni na tematsko različne spreponde po lastnem mestu (ob 13. uri "Urbanizem Nove Gorice" - vodi Niko Jurca, zbiralise: magistrala, pri maketi mesta; ob 17. uri "Zasaditev Nove Gorice", vodi Jože Kričaj, zbiralise na avtobusni postaji, zvečer (ob 20.15) pa bo pred občinsko stavbo prva projekcija filma in predstavitev DVD-ja na istem travniku, okoli katerega je mesto zraslo. Prost vstop za vse prireditve.

Tin Piernu a Monrupino

La mostra fotografica Tin Piernu (Valentino Trinco 1922 - 1990) è stata allestita nella bella cornice della Kraska galerija - Galleria Carsica di Rupingrande dove verrà inaugurata sabato 17 settembre alle ore 19. A promuovere l'iniziativa la Cooperativa Naš Kras - Carsno nostro, il Centro studi Nediza e l'Istituto di etnologia di Trieste. La mostra rimarrà aperta fino al 9 ottobre.

Regione e tutela degli sloveni, in vigore nuovo regolamento

Il Servizio identità linguistiche, culturali e cor-regionali all'estero della Direzione regionale istruzione, cultura, sport e pace, rende noto che con il primo settembre u.s. è entrato in vigore il Regolamento recante disposizioni per il riconoscimento di enti e istituzioni di rilevanza primaria della minoranza slovena di cui all'articolo 5, comma 2, lettere a) e b) della legge regionale 12 settembre 2001, n. 23. Il Regolamento è stato pubblicato sul Bollettino

Ufficiale della Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia n. 35 del 31 agosto 2005.

Gli enti e le associazioni che intendono chiedere il riconoscimento di ente di rilevanza primaria della minoranza slovena o chiederne la conferma anche per il prossimo esercizio 2006 sono tenuti a presentare la domanda o la richiesta di conferma, con la documentazione prevista dall'art. 10 del Regolamento, entro il prossimo 17 ottobre 2005.

Scuola di ballo
Easy & Funny®
ORGANIZZA

a ZIRACCO DI REMANZACCO (UD)
Presso la "SALA DELLA COMUNITÀ"
in Via Stradoni, 9

CORSO DI BALLO PER PRINCIPIANTI

VALZER LENTO	+	CHA CHA CHA
ANNI SESSANTA	+	HULLY GULLY
TANGO	+	MAZURKA
POLKA	+	MENEAITO
SAMBA	+	MADISON

IL CORSO COMPRENDERÀ 10 LEZIONI
DI DUE ORE CIASCUNA E SI SVOLGERÀ OGNI

MERCOLEDÌ

dalle ore 21.00 alle 23.00

A PARTIRE DA MERCOLEDÌ 28 SETTEMBRE 05

LE ISCRIZIONI AL CORSO DOVRANNO AVVENIRE
ESCLUSIVAMENTE TRAMITE PRENOTAZIONE TELEFONICA

ALLO 0432.683507 oppure 340.6816008

ENTRO E NON OLTRE IL 27 SETTEMBRE 2005.

IL CORSO SARÀ TENUTO DA MAESTRI PROFESSIONISTI CON 25 ANNI DI ESPERIENZA
NEL SETTORE DEL BALLO SOCIALE. AL CORSO SI PUÒ PARTECIPARE ANCHE SINGOLARMENTE,
MA PREFERIBILMENTE IN COPPIA.

"Tre valle" gre na Barbano

Pevski zbor Tre valle iz Kravarja bo v nedievo 25. septembra pel na Barbani, ki je znana an parljubljena romarska cierku tudi za naše ljudi že od starih cajtov. Masa bo ob 10. uri.

Za tolo parložnost organizajo an avtobus. Ce kajšan se jim želi pridružiti an iti na Barbano kupe z njimi, naj se oglaši pri Petru (tel 338 1642321).

Minoranze, lingue e culture, il bando scade il 27 settembre

La scadenza del bando Lingue e culture delle minoranze linguistiche storiche è il 27 settembre 2005. Chi fosse interessato a presentare domanda potrà trovare la modulistica necessaria sulla home page del sito della Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia (<http://www.regione.fvg.it>) nella sezione In Primo piano cliccando sulla voce Sviluppo dell'offerta formativa - Contributi alle istituzioni scolastiche e poi su Lingue e culture delle minoranza linguistiche storiche.

Si ricorda che la domanda dovrà essere recapitata allo scrivente Ente tramite posta (farà fede il timbro postale di spedizione) presso il Servizio identità linguistiche, culturali e cor-regionali all'estero (SILCE), p.zza XX Settembre, 23 - 33100 Udine, o consegnata a mano dalle 10 alle 12 dal lunedì al venerdì, oppure spedita tramite fax al numero 0432/504083.

Il SILCE rimane a disposizione per eventuali chiarimenti al numero 0432/555803.

Il torneo Over 40 di Cosizza deciso ai tempi supplementari

Caucig due "botti" trionfo di Stregna

Dopo le partite dei quarti di finale disputate martedì scorso, si sono giocate nella serata di giovedì 8 settembre le semifinali dell'ottavo torneo di calcio a cinque riservato agli Over 40 delle frazioni delle Valli del Natisone.

Nel primo incontro tra le formazioni di Stregna e Savogna si è deciso ai calci di rigore dopo che la partita si era chiusa in parità con il risultato di 2-2. Qualche recriminazione dei savognesi a seguito del pareggio ottenuto dagli avversari su un contegno calcio di rigore.

E' seguita la sfida tra la

squadra di Vernasso che ha superato di misura per due reti ad una la formazione di Ponteacco.

Sabato 10 settembre la finalina ha registrato la vittoria di Savogna che ha battuto Ponteacco per due reti ad una, aggiudicandosi così il terzo gradino del podio.

Nella finalissima per il titolo, che è stata disturbata nella seconda frazione di gioco da un'acquazone, i tempi regolamentari si sono chiusi in perfetta parità senza reti. A spuntarla nei supplementari è stata la squadra di Stregna con due gol di Robi Caucig, mentre per gli avversari è an-

dato a rete Luca Urli.

Sono seguite le premiazioni delle squadre partecipanti. Premi individuali sono stati assegnati ad Erik Tuan del Ponteacco migliore cannone, Daniele Specogna di Vernasso, migliore calciatore; ad Otton Zabrieszach di Savogna migliore portiere.

Nel torneo riservato alle squadre B si è verificata una variazione del programma a causa della mancata presenza di diversi giocatori che hanno "disertato" pur avendo promesso la loro partecipazione, costringendo l'organizzazione a formare tre squadre con i "veri amatori" presenti.

Stregna campione Over 40 a Cosizza

Nonostante questo spiacevole inconveniente, le due partite che si sono giocate tra le squadre B sono state molto divertenti ed interessanti, in grande stile come nelle passate edizioni dei tornei "vecchie glorie" degli Over 40.

Per dovere di cronaca e per mettere in evidenza la

grande sportività dimostrata dagli atleti presenti, San Leonardo ha pareggiato a reti inviolate con il Grimacco, imponendosi in seguito ai calci di rigore. Nella successiva sfida il San Leonardo ha superato Stregna per tre a zero.

Grazie a questi risultati ottenuti, San Leonardo si è classificato al primo posto,

seguito nell'ordine da Stregna e Grimacco.

Premi individuali sono stati consegnati a Giuseppe Sibau del San Leonardo, capocannoniere del torneo; ad Adriano Chiabai, migliore giocatore ed a Paolo Corredig "krota" migliore portiere, entrambi componenti della squadra di Stregna.

Valnatisone, domenica al via in campionato a Castions di Strada

Nella prima esibizione casalinga di Coppa Regionale, la Valnatisone è stata sconfitta dalla Tarcentina. Stasera i valligiani alle ore 20.30 al Polisportivo comunale di S. Pietro al Natisone sono attesi ad una prova d'orgoglio ospitando gli udinesi del Bearzi.

Domenica 18 settembre alle ore 16 sul campo di Castions di Strada i ragazzi di Daniele Specogna inizieranno l'avventura in campionato. La domenica successiva è in programma a San Pietro il derby con la Cividalese che, con tutta probabilità, sarà anticipato a sabato.

L'Audace sta preparando il suo esordio in campionato. Sabato ha giocato un triangolare con la Torreanese ed una squadra della provincia di Bergamo.

I ragazzi di Tomada hanno pareggiato 2-2 con i lombardi perdendo ai calci di rigore. Nella successiva sfida la Torreanese ha vinto 2-0 con i bianco azzurri allenati da Toni Podrecca. I gialloblù torreanesi, che puntano al salto in prima categoria, hanno vinto il triangolare superando i bergamaschi.

L'Audace farà il suo esordio in campionato domenica 25 settembre ospitando l'Aiello.

Per gli Allievi ed i Giovani i campionati ini-

Matteo Bledig - Esordienti

zieranno domenica 2 ottobre, mentre una settimana più tardi, sabato 8, saranno ai nastri di partenza gli Esordienti della Valnatisone ed i Pulcini dell'Audace.

Nell'attesa c'è stato il buon galoppo per i Giovani della Valnatisone nel triangolare giocato sabato 10 settembre sul campo udinese del Bearzi. I nostri ragazzi hanno superato il Chiavris per 3-0 ed hanno perso con i padroni di casa che si preparano al torneo regionale.

Gli Esordienti hanno giocato a Cormons disputando una buona gara terminata con il risultato di 7-4 in favore dei ragazzini allenati da Gianni Drecogna. Sabato continueranno con i test precampionato ospitando a S. Pietro gli amici di Gagliano.

Paolo Caffi

Successo della 10. edizione della "Crono baby MTB" organizzata da G.S. Azzida

A Marco Ros il "giro sprint"

Nell'occasione è stato inaugurato il nuovo circuito di mountain-bike denominato "Mot"

Si è disputata sabato 10 settembre ad Azzida di S. Pietro al Natisone la 10. Crono Baby MTB.

Questi i giovanissimi ciclisti che hanno gareggiato, in ordine di arrivo.

Categoria 4-5 anni: Enrico Lesizza, Lorenzo Bordon.

Categoria 6-8 anni: Venturini Mauro (Team Gramz), Nicol Beltrame (Prata), Mitja Tull, Federico Bordon, Simone Ariatti, Matteo Buiatti (Gs. Azzida), Michele Driossi, Mattia Trusgnach, Matteo Venturini, Giacomo Gorenzach (Gs. Azzida), Simone Zuodar, Davide Piccin, Martina Tomasetig (1. ragazza), Stefano Qualizza, Pietro Trusgnach, Biagio Tomasetig, Alessio Menegotto, Matteo Rosolen.

Categoria 9-11 anni: Marco Ros (Gs. Pieris), Emanuele Corredig (Gs. Azzida), Andrea Vogrig, Marianna Venturini (1. Ragazza, Gs. Azzida), Cristina Lesizza (Gs. Azzida), Agnese Borgù (Gs. Azzida), Elena Cumér (Gs. Azzida), Michele Oviszach, Simone Golop, Ambra Marcolin, Rebecca Specogna (Gs. Azzida), Dana Cencig, Alessia Oviszach, Caterina Martinis, Franco Coran, Marco Zufferli.

Il giro Sprint "memorial Giampiero Lesizza" è stato realizzato da Marco Ros.

Categoria 12-14 anni: Edoardo Mattana (VC. Cividale - K.K. Benecija), Davide

Stefano Qualizza riceve la bicicletta offerta dalla Bicisport

Calligaro (Stella Azzurra), Mara Calligaro (Stella Azzurra), Marco Rossetto, Ruben Del Zotto.

La bicicletta in palio, offerta dalla Bicisport di Giovanni Mattana è andata a Stefano Qualizza di Tarpezzo.

In questa occasione è stato inaugurato il circuito denominato "Mot" che servirà alla scuola gratuita per ragazzi di MTB (per la scuola informazioni a Gianni Scubla 3293544485 e Marco Venturini 333 4002636). Sono aperte le iscrizioni al G.S. Azzida MTB per ragazzini. Telefonare ad Antonello allo 0432 789258.

VAL RENDENA MTB 24 H

Sabato 3 e domenica 4 settembre presso Trento si è disputata la Val Rendena

L'inaugurazione del percorso "Mot"

Quattro giornate a Villuzza di Ragogna

Trekking a cavallo

Anche quest'anno il Circolo Ippico Friuli Orientale, con sede in Cividale del Friuli, ha scelto l'amenita località di Villuzza di Ragogna per il campo base del loro trekking a cavallo agostano di quattro giorni. Guidati dall'instancabile vice presidente Giuliano Maule e con l'apporto dell'intero consiglio direttivo, i cavalieri hanno percorso ogni giorno un itinerario

Judo Cividale, iniziati i corsi

Il presidente Bruno Cantarutti dell'Associazione Judo Cividale Comunica che i corsi per l'anno 2005 sono iniziati lunedì 12 settembre.

Rispetto all'anno precedente sono state apportate le seguenti modifiche:

Principianti e cinture gialle anni 1997/98/99/2000 lunedì e giovedì ore 17.30-18.00;

Corso avanzato anni 1993/94/95/96 lun., giov. e ven. ore 18.30-19.30;

Adulti agonisti lun., mar., giov. e ven. ore 19.30-21.00.

Nelle giornate di lunedì e venerdì in base al numero degli iscritti si effettueranno lezioni di difesa personale.

Quest'anno l'associazione prenderà in considerazione la possibilità di garantire

corsi di mantenimento per genitori e accompagnatori degli allievi.

In data 20/09/05 alle ore 20.30 presso la palestra di via Carraria è prevista un'assemblea aperta a tutti per concordare le attività e recepire contributi ed effettuare eventuali variazioni.

Per ogni ulteriore informazione il presidente risponde al cell 3355364135.

—Kronaka—

Planinci po sviete so šli

Planinska družina Benečije ne nikdar počiva!

Planinska družina Benečije na skarbi samuo za kočo na Matajure, vsakoantarkaj gre tudi po sviete. Prehodil so puno gori v Sloveniji, v Avstriji, po Italiji an se do Argentine!

Lietos narbuje delec so sli do Abruzzo, kjer jih je čaku Gran Sasso (2.912 metru). Šli so mjesca julija, tri dni so se vozil, hodil an se pliezli kupe s parjetelji iz Kobariskega.

Na koncu vošta pa so sli na ruomanje na Sveti Goro.

Tisti buj pridni (al pa ti-

sti... ki so imiel vic "griehu" za "oplaknit!") so šli par nogah. Ivo, Germano, Giampaolo, Alvaro, Igor, Sergio an v imenu vseh žen an cec Planinske, Katja, so se diel na pot pred kočo Planinske na Matajurju v saboto 27. zjutra. Ustavili so se na Stari gori, pri Marija Celji an takuo so bli pridni, de na Sveti Goro so v nediejo 28. že okuole 11 zjutra čakali tiste, ki "komod komod" so se do tja parpejal s koriero!

Trudni, z zuji pod nogam

Kuo so veseli, de so paršli na Gran Sasso! Gor na varh videmo tiste, ki so šli na Sveti Goro. Nieso vvi, kajšan šele mole v cerkvi! Dol zdol videmo tiste, ki so šli par nogah. Počivajo na Stari gori an mislejo na pot, kijih čaka!

SVETA MAŠA PO SLOVIENSKO

v saboto 1. octoberja ob 19. uri
par Devici Mariji na Krasu
mašavu bo mons. Marino Qualizza

pa veseli, de so prehodil vic
ku 50 km!

Tisti s koriero pa so sli iz Spietra, ustavili so se v Gorici na Tranzalpini, kjer so se ustavili za pregledat pru liep, zanimiv muzej, ki pravi "zgodovino" tistega konfina, ki je tarkaj pomenu za vse nas. Muzej je uredan adnega obiska vseh nas, posebno naših otrok an mladine. Kratka sosta je bla tudi v Solkanu, kjer za veselje otrok smo vidli lepo, posebno korito.

Na Sveti gori po maši smo pokosil an potlè spet na pot do luštne vasice Šmartno an potlè na Gonjace, na panoramični stolp an potlè v posebni kmečki turizem, kjer smo pru lepou zarobil telo poseb-

no nediejo: piesmi, sladko
vince, sladčine an liepa kom-

panija. Kaj je lieusega na
sviete?

C.A.I. - SOTTOSEZIONE VAL NATISONE

25 settembre 2005

Creton di Culzei

(2.458 m)

Alpi Carniche Occidentali

"Ferrata dei 50": EEA - Dislivello 1222 metri - 6.00 ore circa in salita (obbligatorio casco e set di autoassicurazione)

Itinerario alternativo per escursionisti: E
Percorso per Passi e casere nell'alta Val Pesarina - Dislivello 1200 metri circa
- percorso completo 6-7 ore

Ore 6.00 - Ritrovo e partenza da San Pietro al Natisone (piazzale delle scuole)

Per informazioni: Dino Gorenszach tel. 0432/726056 - Donato Cernioia tel. 0432/727428

Jaginjci imajo zaries veliko sarce

vederba pik-nik.

Kar so tate okradli, se muore pa nazaj kupit an takuo adno vičer Jaginjci so se zbral du utanski ostariji za vičerjo. Kar so potegnil bo za novega svetega Sinklauža.

Bohloni vsemi tistim, ki so parpomal an nimar parpomaga. Vsieh ne moremo po imenu zahvalit, pa za tel krat se muoremo zahvalit Tiziani, ki je za dobar kup dobro vičerjo skuhala.

SPETER

Barnas

Dobrojutro Nicolò

Loretta Quarina an Guido Costaperaria sta ratala se ankrat mama an tata. Rodiu se jim je Nicolò, frišan poberin, ki je paršu dielat družbo bratracu Vittoriu.

Družina živi v Barnase. Za rojstvo puobčja se veselijo vši v družini, pa tudi v vasi saj so se zvonuovi zvonil za oznant veselo novico.

Bratracam Costaperaria želmo srečno življenje.

DREKA

Kras

Zbuogam Lino

Za venčno nas je zapustila Lino Bergnach. Rodiu se je 89 let od tegà v Krajnovi družini na Krasu. Biu je mlad poob, ko so ga posjal na fronto. Biu je med tistimi, ki so sli v Rusijo. Bluo mu je dano, de se je varnu živ damu, a kar je gor pretarpeu, sam on je

viedeu. Ozenu se je z Nataljo Skejcovo iz Ocnegabarda, živila sta na Krasu. Rodil so se jim tarje otroci, na žalost dva - Rino an Loretta - sta že sla na drugi svet. Od Lina ostane lep spomin, saj vši so ga spoštoval kot riesnega moža an velikega dieluca.

Z njega smartjo je v žalost pustu ženo, hči Isabella, zeta Donata, brate an sestre, nevesto, navuode pranavuode an vso zlahto.

Zadnji pozdrav smo mu ga dali v četrtak 8. setemberja popadan par Devici Mariji na Krasu.

PODBONESEC

Laze

Pogreb v vasi

Po dugi boliezni je zapustila tel svjet Irene Gorenszach. Učakala je 82 let.

Zalostno novico o nje smarti so jo sporocili družina Manzini an vsa zlahta.

Venčni mier bo počivala v Laze, kjer je biu nje pogreb v četrtak 8. setemberja.

Tele dni se vide puno judi, ki berejo gobe. Tuole so zaviedel tudi triestini, ki so začel hodi v Benečijo jih brat. Tu nediejo zguoda je veletev von s host an puober z adno pletenico puno gob. An triestin ga je ustavu an mu je jau:

- Ka si pobrav? A višes, de tele gobe so malomaj vse te duje? Ce jih boš jedu umarje!

- Sa ist jih ne jem, ker mi niso všeč.

- Alora zaki jih beres?

- Jih prodam triestinam! - je hitro odguorju poberin!

Marjac so ble zlo vsec gobe, zatuo je su v ristorant an jih je kuazu an obijuan tont. Kadar kamerier mu jih je parnesu na mizo, mu je jau:

- Mi muorate subit placat!

- Zaki? - je poprašu Marjac - Ka se ne plača potle, ku po usierode?

- Ne - mu je odguorju natakar - ker gospodar jih ne pozna an mi je parporociu, de tist, ki kuaze gobe, je buojs, de plača pied, ku jih snie!

Tudi Nino je su jest gobe v ristorant. Pied ku jih je začeu jest, je zamerku adnega velikega puža tu tontu.

- Natakar! - je začeu klicat na glas - tle v mojih gobah je an puž!

- Sssst! - mu je jau natakar - Guorite potih! Ce bojo čul klient, ga bojo vsi tiel imiet!

Bepič an Miljac sta se srečala puno liet potle.

- Kuo ti gre, Miljac?

- Ne zlo dobro. Mi je umarla tudi treča žena, pa se na morem zlo kumrat, ker so ble vse tri bogate an so mi zapustile njih premoženje.

- Oh presneto! Trikrat uduovec? An kuo so umarle toje tri zene?

- Ta parva zatuo, ki je jedla gobe.

- An ta druga?

- Je jedla gobe an ona.

- An ta treca?

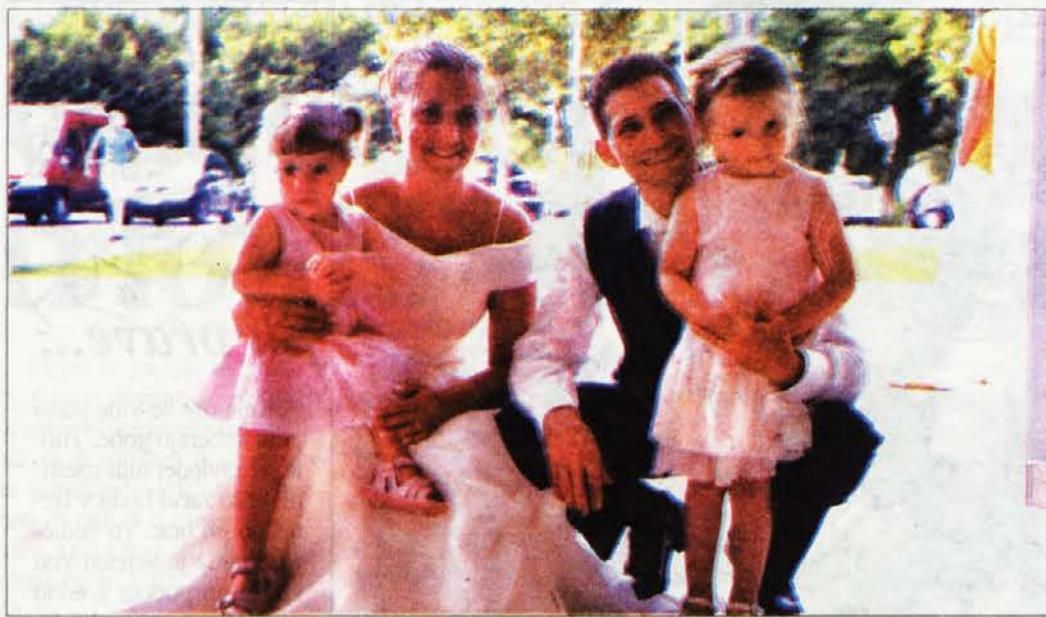
- Ta treca je umarla od žlufu, ki je uſafala zatuo, ki nie tiela jest gob!

Giovanin je ustu že pred dnem an ſu gobe brat. Pa ze pied, ku je parsu v host je začeu tajšan velik daž, de se je muoru nazaj varnit domu. Su je v kambro, se j' potih slike brez paržat luči za ne zbudit žene Milice. An ku se je ulegnu h nji, mu je jala:

- A si ti dragi Franko?

Pomisli, de muoj mož je tajšan kaſtron, de je ſu gobe brat po telim daž!

Naši noviči v Žviceri

V saboto 30. luja dve naše lepe čičice so sle v Žvicerijo na poroko njih kuzine Floriane Buvocaz. Tuole pride rec, de čeglih živi v Žviceri, nje koranine jih ima tle par nas. Nje tata je Romano - Na varte ti iz Topoluovega. Nje mama je pa Teresina iz Žviceri. Floriana je oženila adnega puoba, ki se lice Karim, živi v Žviceri, njega koranine so pa blizu mesta Teramo.

Njih poroka je bla pru an liep an velik senjam, kjer se je zbralno puno ljudi. Bli so iz Žviceri, iz Belgije an te iz Nediških dolin. Takuo, ki smo napisal, so ble tudi Giulia an Serena. Giulia je čicica od Iva Predan - Starnadicja iz Oblice an od Michele Gus - Partenove iz Lombaja. Serena je nje kuzina, saj nje tata je Stefano Starnadicja, nje mama je pa Patrizia Spagnut iz Bijac. Čicice so ble pru lepu nastimane an zvestuo so

se parstavle za fotografijo kupe z novici. Zlahta an parjatejji željo novičam veselo zivljenje. Posebne poljubcke jim posijajo Giulia an Serena.

Il 30 luglio scorso una "tribù" di parenti ed amici provenienti dal Belgio e dalle Valli del Natisone si è unita a quelli che vivono in Svizzera per festeggiare Floriana e Karim che

quel giorno si sono uniti in matrimonio. Floriana ha le sue origini a Topolò, infatti il suo papà è Romano Bucovaz, della famiglia Na varte ti, Karim è della provincia di Teramo. Fra i parenti che hanno raggiunto la giovane coppia c'erano anche due belle bimbe, Giulia e Serena, cuccinette della spo-

sa. Giulia è figlia di Ivo Predan - Starnadic di Oblizza, e di Michela Gus - Partenova di Lombai, dove anche vivono. Serena invece è figlia di Stefano Predan - Starnadic di Oblizza e di Patrizia Spagnut di Biacis. Vivono a Merso di sopra. Agli sposi gli auguri più belli da parte di tutti, un bacione speciale da Giulia e Serena.

Faceva molto caldo quel 30 luglio e papà Romano ha accompagnato così la figlia all'altare! Bello...! Ciao Romano e grazie di tutto! A presto!

An liep nasmieh za vse tiste ki jo poznaajo an imajo radi

Liepa an simpatik čicica je Annalista Zottig an živi v Špietre

Se zbudit zjutra an zagledat tajšnega otročica, ki te takuo lepu pozdrave z ročico an z liepim nasmiehom... mislemo, de nie lieušega na svetu!

Alessandra Macorig an Massimo Zottig so vajeni tega, saj tel simpatik otročic

OCCASIONE - vendo Opel frontera 22 TD sport, anno '99, autocarro a due posti, km 120.000, grigio metallizzato, ottime condizioni.
Info: 338/1290986

VENDESI casa accostata su due piani, con cinque vani a Osgnetto di San Leonardo.
Tel. dalle ore 20 alle ore 22 al 335/206007

VENDO cuccioli di razza "dachsbracke"
- telef. 338/9443058

VENDO legna da ardere (boschi Valli del Natisone).
Tel. 338/9443058

Kronaka

Claudia an Rossella, dvie naše pridne čeče

So dve naše pridne čeče, ki so zlo navezane na njih rojstno zemjo. Njih nona, tata an mama so jim že odkar so ble mikane pravli, kuo je bluo lepuo tle par nas, kar je bluo vse posiečeno, kar tu vsaki stali, tu vsakim hlieve so krave bulile... Po vaseh je bluo puno ljudi, seda so se vsi zgubili. Tudi v njih mikani vasi gor v Ruoncu jih je malo.

Tudi one dve bi ble zlo vesele, de bi bluo vse ku ankrat, pa tuole bo zlo težkuo. Pa ce se more kiek narest, de na puode vse zgubjeno, one so pru vesele parskočit na pomuoc. Takuo, kar so jim ponudli de bojo pasle krave, ki jih parpejejo na pašo gor po ruonskih senozetih, one so ble hitro parpravljenne tuole

dielo sparjet poliete, kar na hodejo v suolo.

Tele dve pridne čeče so Claudia an Rossella Franz - Ta na rojo tih iz Skubine. Claudia ima 17 let, Rossella pa 14. Obadvie se šuolajo na Istituto tecnico agrario v Cedade. To pravo šuolo, diemo mi, ce videmo, kakuo ljubejo naš svet an naše okolje!

Tuole je že te trečjo polietje, ki skarbijo za telo žvino, ki jo uozejo na pašo gor na Bukuje an gor na Hlevisca. Nie malo diela, saj tele žvine jo je zaries puno, 26 na Hleviščah an 37 na Bukujah. So stiete krave, sorte Limousine an Garonesi. Pridejo tle h nam daj taz Francije mjesca luja an se ustavejo do otubrja. Nie malo diela, je trieba jih nimar stiet, da se ne zgu-

bijo al pa de jih na kaka žvina ubije, je triebi videt, de se na obolejejo, de se na udarejo, de jim na manjka za pit...

Smo viedli, de že dve lieta se tuole gaja gor okuole Mašere, kjer je ciela vas, al pa malomanj, sparjela idejo za dat na pašo senozetadni koperativi, ki parpeje tle juncine celo polietje. Par Mašerah lepuo skarbe za nje mlada bratra Francesco an Mattia. V Ruoncu so pa dve čeče.

Ki reč? De smo pru vsi vesceli videt telo našo mladino takuo pridno, ki se na potegne nazaj pred takim trudom, saj ries nie lahko.

Je naša dužnuost jim bit hvaležni, jih zahvalit an po-hvalit za tako dielo, ki pride v dobre za vso našo mikano dazelico pod Matajurjem.

Bi pru zvestuo napisal novico, de tudi drugi naši mladi skarbijo takuo, ku Claudia an Rossella v Ruoncu an Francesco an Mattia par Mašerah za našo zemljo. Vemo, de jih je vič takih!

je njih čicica Annalisa. Rodila se je 12. zenarja letos. V družini, ki živi v Špietre, je od tistega dneva takuo živuo, de je ki!

Annalisa je parnesla vesje njim, pa tudi nonam, ki so po mami Anna an Fiorino - Zelenčici iz Bodigoja, an po tatu pa Nada an Sergio - Vorčovi iz Obuorče an vsiem v družini an parjateljam mladega para.

De tak liep nasmieh an tajšan liep pozdrav ne bo samuo za mamo an tata, son Alessandra an Massimo parnesli fotografijo, de

jo publikamo na Novi Matajur takuo čicica pozdrave vso zlahto an parjatelje an vse tiste, ki jo imajo radi.

Svegliarti la mattina e trovare a darti il buongiorno un visetto così bello e simpatico non puoi non esserne contento e felice.

La giornata, anche se sai che non sarà delle più leggere!, comincia in allegria e buon umore!

Così è per Alessandra Macorig di Bodigoi e Massimo Zottig di Oborza, da quando è nata la loro bimba, Annalisa.

Annalisa è venuta tra di noi il 12 gennaio scorso, a gioire per la sua nascita, oltre agli entusiasti mamma e papà, anche i nonni materni Anna e Fiorino - Zelenčici di Bodigoi e Nada e Sergio Vorči di Oborza.

Annalisa vive a San Pietro ed il suo papà e la sua mamma con questa foto desiderano salutare tutti i parenti ed amici che vogliono bene a loro ed alla loro bella bambina.

Da parte nostra vadano ad Annalisa gli auguri più belli di una vita serena.

PLANINSKA DRUZINA
BENECIJE

**nedieja
18. setemberja**

LOPA (2.406 m.)
zahiteven

06.15: odhod iz Špetra (Belvedere)

obvezna je plezalna oprema (celada in varovalni pas)

odg. Boris 0481/81965

VENDO macchina fotografica Olympus Camedia C - 8080 Wide Zoom come nuova
Info: 338 1180849

Kam po bencino / Distributori di turno

NEDIEJA 18. SETEMBERJA

Klenje / Clenia

Esso Čedad / Cividale (na poti prioti Vidmu)

Tamoil Čedad (v Karanji)

Dežurne lekarne / Farmacie di turno

OD 17. DO 23. SETEMBERJA

Minisini Čedad - tel. 731175

OD 16. DO 22. SETEMBERJA

Mojmag tel. 722381

Ukve tel. 860395

Zaparte za počitnice / Chiuse per ferie

Fontana Čedad: do 18. setemberja

Njivica: od 19. do 25. setemberja